GENERALINĖS ADVOKATĖS JULIANE KOKOTT IŠVADA,

pateikta 2008 m. liepos 17 d. [1]

I — Įvadas

1. Dyzelinius variklius turinčių transporto priemonių išmetamųjų kietųjų dalelių ribinės vertės reglamentuojamos Bendrijos teisės aktuose. Tačiau Nyderlandai ketina leisti registruoti tik tokias transporto priemones, kurios atitinka dar griežtesnes ribines vertes. Ši priemonė turėtų padėti sumažinti kietųjų dalelių kiekį aplinkos ore. Daugelyje šios šalies teritorijos dalių viršijamos Bendrijos teisės aktuose nustatytos kietųjų dalelių koncentracijos ribinės vertės aplinkos ore.

2. Tokiomis aplinkybėmis Nyderlandai pagal EB 95 straipsnio 5 dalį pateikė Komisijai prašymą leisti nukrypti nuo nustatytų išmetamųjų kietųjų dalelių ribinių verčių. Tačiau Komisija ginčijamu sprendimu [2] šį prašymą atmetė. Pirmosios instancijos teismas Nyderlandų ieškinį dėl šio Komisijos sprendimo atmetė [3].

3. Šiuo apeliaciniu skundu Nyderlandai kaltina Komisiją, kad ji neatsižvelgė į laiku pateiktą ataskaitą su naujausiais duomenimis apie oro taršą Nyderlanduose. Pirmosios instancijos teismas, atmesdamas šį argumentą, klaidingai išaiškino Komisijos rūpestingumo pareigą ir pareigą motyvuoti. Be to, Pirmosios instancijos teismas, vertindamas, ar egzistuoja Nyderlandams būdinga problema EB 95 straipsnio 5 dalies prasme, padarė teisės klaidą.

II — Teisinis pagrindas

4. Pirmosios instancijos teismas savo sprendimo 1–9 punktuose teisinį pagrindą išdėstė taip:

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — 2006 m. gegužės 3 d. Komisijos sprendimas 2006/372/EB dėl nacionalinių nuostatų projektų, apie kuriuos pagal EB sutarties 95 straipsnio 5 dalį pranešė Nyderlandų Karalystė, nustatančių dyzelinu varomų transporto priemonių išmetamų kietųjų dalelių ribas, (OL L 142, p. 16).

3 — 2007 m. birželio 27 d. Sprendimas *Nyderlandai prieš Komisiją* (T-182/06, Rink. p. II-1983).

„1 EB 95 straipsnio 4–6 dalyse nustatyta:

„4. Jei Tarybai arba Komisijai nustačius kurią nors suderinimo priemonę valstybė narė mano, kad 30 straipsnyje nurodytais arba su aplinkos ar darbo aplinkos apsauga susijusiais svarbiais sumetimais reikia išlaikyti nacionalines nuostatas, apie tas nuostatas ir jų išlaikymo motyvus ji praneša Komisijai.

5. Be to, nepažeidžiant 4 dalies, jei Tarybai arba Komisijai nustačius kurią nors suderinimo priemonę valstybė narė mano, kad dėl jos iškyla jai būdingų problemų ir todėl reikia priimti naujais mokslo įrodymais pagrįstas nacionalines nuostatas, reglamentuojančias aplinkos ar darbo aplinkos apsaugą, apie numatytas nuostatas ir jų priėmimo motyvus ji praneša Komisijai.

6. Komisija per šešis mėnesius nuo 4 ir 5 dalyse nurodytų pranešimų patvirtina arba atmeta aptartąsias nacionalines nuostatas, patikrinusi, ar jos nėra savavališkos diskriminacijos priemonė arba užslėptas valstybių narių tarpusavio prekybos apribojimas ir ar jos netrukdo veikti vidaus rinkai.

Komisijai per šį terminą nepriėmus sprendimo, 4 ir 5 dalyse nurodytos nacionalinės nuostatos laikomos patvirtintomis.

Kai klausimas sudėtingas ir nėra pavojaus žmonių sveikatai, Komisija gali atitinkamai valstybei narei pranešti, kad šioje dalyje nurodytas terminas gali būti pratęstas dar vienam iki šešių mėnesių trunkančiam laikotarpiui.“

2 1996 m. rugsėjo 27 d. Tarybos direktyvos 96/62/EB dėl aplinkos oro kokybės vertinimo ir valdymo (OL L 296, p. 55; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 3 t., p. 329) 7 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad valstybės narės sudaro veiksmų planą ir nurodo priemones, kurių siekiant sumažinti pavojų ir apriboti trukmę bus imamasi ten, kur iškyla pavojus viršyti ribines vertes ir (arba) aplinkos oro taršos lygio pavojaus slenksčius. Atsižvelgiant į konkretų atvejį,

tokiame plane gali būti numatytos priemonės veiklai, kuri prisideda prie ribinių verčių viršijimo, kontroliuoti ir prireikus ją nutraukti, įskaitant automobilių eismą.

3 Pagal Direktyvos 96/62 11 straipsnio 1 dalies a punktą valstybės narės praneša Komisijai atvejus, kai taršos lygis viršija ribinę vertę kartu su leistinu nukrypimo dydžiu per devynis mėnesius nuo kiekvienerių metų pabaigos.

4 1998 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/69/EB dėl priemonių, kurių turi būti imamasi prieš oro taršą motorinių transporto priemonių išmetamosiomis dujomis, iš dalies keičianti 1970 m. kovo 20 d. Tarybos direktyvą 70/220/EEB (OL L 350, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 23 t., p. 126), įsigaliojo 1998 m. gruodžio 28 d., t. y. jos paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* dieną.

5 Ši direktyva nustato 25 mg/km kietųjų dalelių ribą (KD) dyzelinius variklius turinčioms ir M kategorijai (keleiviniai automobiliai) priskiriamoms transporto priemonėms, apibrėžtoms 1970 m. vasario 6 d. Tarybos direktyvos 70/156/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių motorinių transporto priemonių ir jų priekabų tipo patvirtinimą, suderinimo (OL L 42, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 1 t., p. 44) II priedo A skyriuje, išskyrus transporto priemones, kurių didžiausia masė yra didesnė kaip 2 500 kg, bei N_1 kategorijos I klasei (transporto priemonės, skirtos prekėms vežti, kurių didžiausia masė yra 1 305 kg).

6 Pagal Direktyvos 98/69 2 straipsnio 1 dalį:

„<…> valstybė narė dėl priežasčių, susijusių su oro tarša motorinių transporto priemonių išmetamais teršalais, negali:

— atsisakyti suteikti EB tipo patvirtinimą pagal Direktyvos 70/156/EEB 4 straipsnio 1 dalį arba

— atsisakyti suteikti nacionalinį tipo patvirtinimą, arba

— pagal Direktyvos 70/156/EEB 7 straipsnį uždrausti registruoti, parduoti arba pradėti eksploatuoti transporto priemones,

jeigu transporto priemonės atitinka Direktyvos 70/220/EEB su pakeitimais, padarytais [iš dalies pakeistos] šia direktyva, reikalavimus“.

priemonių užtikrinti, kad šios dalelės neviršytų jos III priedo I skirsnyje nurodytų ribinių verčių.“

7 1999 m. balandžio 22 d. Tarybos direktyva 1999/30/EB dėl sieros dioksido, azoto dioksido, azoto oksidų, kietųjų dalelių ir švino ribinių verčių aplinkos ore (OL L 163, p. 41; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 04 t., p. 164) kartu su Direktyva 96/62 nustato ribines vertes, be kita ko, taikomas „KD_{10}“ dalelių koncentracijai aplinkos ore ir teisiškai privalomas nuo 2005 m. sausio 1 dienos.

5. Per tą laiką buvo priimtas 2007 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 715/2007 dėl variklinių transporto priemonių tipo patvirtinimo atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį iš lengvųjų keleivinių ir komercinių transporto priemonių („Euro 5“ ir „Euro 6“) ir dėl transporto priemonių remonto ir priežiūros informacijos prieigos [4]. Išmetamųjų teršalų kiekio standartu „Euro 5“ visų kategorijų ir klasių transporto priemonėms kietųjų dalelių (KD) ribinė vertė sumažinta iki 5 mg/km. Todėl iš principo nuo 2009 m. rugsėjo mėn. naujų tipų lengvuosiuose keleiviniuose ir komercinėse transporto priemonėse su dyzeliniu varikliu turi būti įrengti kietųjų dalelių filtrai, o jau patvirtintų tipų naujoms transporto priemonėms tai bus taikoma nuo 2011 m. sausio mėnesio.

8 Direktyvoje 1999/30 KD_{10} dalelės apibrėžiamos taip:

„11) „KD_{10}“ – tai kietosios dalelės, kurių 50 % pereina pro joms pralaidžią 10 µm aerodinaminio skersmens angą; <…>“

6. Be to, 2008 m. gegužės 21 d. buvo pasirašyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/50/EB dėl aplinkos oro kokybės ir švaresnio oro Europoje [5]. Pirmiausia ši direktyva pakeičia Direktyvą 96/62 ir Direktyvą 1999/30. Naujos direktyvos 22 straipsnio 1 ir 2 dalyse valstybėms narėms

9 Direktyvos 1999/30 5 straipsnyje numatyta, kad valstybės narės imasi būtinų

4 — OL L 171, p. 1.
5 — OL L 152, p. 1.

laikinai leidžiama nevykdyti įpareigojimo taikyti ribines vertes. Įpareigojimo dėl KD_{10} ribinių verčių leidžiama nesilaikyti trejus metus nuo direktyvos įsigaliojimo, t. y. iki 2011 metų.

keleivinių automobilių (M_1 kategorijos transporto priemonės), kaip apibrėžta *Voertuigreglement* 1.1 straipsnio h ir at dalyse, išmetamų kietųjų dalelių 5 mg/km privalomą ribinę vertę. Dekretas būtų taikomas visoms minėtoms dyzelinį variklį turinčioms transporto priemonėms, pirmą kartą panaudotoms po 2006 m. gruodžio 31 dienos. Tai reikštų, kad šiose transporto priemonėse būtų įrengti kietųjų dalelių filtrai.“

III — Administracinė procedūra

8. Tolesnė šios procedūros eiga išdėstyta skundžiamo sprendimo 21–26 punktuose:

7. 2005 m. lapkričio 2 d. Nyderlandai pateikė Komisijai prašymą leisti dyzelinį variklį turinčioms transporto priemonėms nustatyti griežtesnius išmetamųjų kietųjų dalelių reikalavimus už nustatytuosius Bendrijos teisėje. Komisija Sprendimo 2006/372/EB 6 punkte taip apibūdina priemones, dėl kurių pateiktas prašymas:

„21 2005 m. lapkričio 23 d. laišku Komisija patvirtino gavusi Nyderlandų vyriausybės pranešimą ir ją informavo, kad šešių mėnesių terminas, kuris jai EB 95 straipsnio 6 dalimi suteikiamas atsakyti į prašymą dėl leidžiančių nukrypti nuostatų, prasidėjo 2005 m. lapkričio 5 d., t. y. kitą dieną po pranešimo gavimo dienos.

„Nyderlandų Karalystė pranešė Komisijai apie dekreto projektą, kuriuo siekiama įvesti komercinių transporto priemonių, kurių didžiausia leistina masė yra 1 305 kg (N_1 kategorijos I klasės transporto priemonės), ir

22 Pagal Direktyvą 96/62 parengta 2004 metų Nyderlandų aplinkos oro kokybės įvertinimo ataskaita buvo pateikta Komisijai 2006 m. vasario 8 d. ir jos įregistruota vasario 10 dieną.

23 2006 m. kovo 10 d. laišku Nyderlandų institucijos informavo Komisiją apie 2006 m. kovą *Milieu- en Natuurplanbureau* (Nyderlandų aplinkos agentūra <…>) parengtą ataskaitą „Nieuwe inzichten in de omvang van de fijnstofproblematiek“ („Nauji duomenys apie kietųjų dalelių problemos mastą“).

IV — Procesas Pirmosios instancijos teisme ir šalių reikalavimai

9. 2006 m. liepos 12 dieną Nyderlandai dėl ginčijamo Sprendimo 2006/372 pareiškė ieškinį Pirmosios instancijos teisme.

24 Siekdama įvertinti Nyderlandų institucijų pateiktų argumentų pagrįstumą, Komisija paprašė *Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuur-wetenschappelijk onderzoek* (Nyderlandų taikomųjų mokslo tyrimų organizacija <…>) koordinuojamo konsorciumo mokslinės ir techninės išvados.

10. Kaip nurodyta skundžiamo sprendimo 33 punkte, Nyderlandų vyriausybė teigia, kad sprendimas pažeidžia pagrindines EB 95 straipsnio nuostatas ir EB 253 straipsnyje įtvirtintą pareigą motyvuoti, nes, pirma, jame paneigiamas Nyderlandams būdingos problemos, atsiradusios priėmus Direktyvą 98/69, egzistavimas, ir tai daroma net neišnagrinėjus reikšmingų suinteresuotosios valstybės narės pateiktų duomenų, ir, antra, jame konstatuojama, jog nutarimo projektas, apie kurį buvo pranešta, yra neproporcingas Nyderlandų Karalystės siekiamiems tikslams.

25 Savo ataskaitą ši organizacija Komisijai pateikė 2006 m. kovo 27 dieną.

26 Sprendimu (2006/372) dėl nacionalinių nuostatų projektų <….> Komisija atmetė nutarimo, apie kurį buvo pranešta, projektą dėl to, kad „Nyderlandų Karalystė ne(įrodė) jai būdingos problemos Direktyvos 98/69 atžvilgiu“ ir kad „priemonė, apie kurią buvo pranešta, nėra proporcinga atsižvelgiant į siekiamus tikslus.““

11. Pirmosios instancijos teismas, taikydamas pagreitintą procedūrą, išnagrinėjo ieškinį ir 2007 m. birželio 27 d. priėmė sprendimą. Teismas vertino tik pirmąjį

ieškinio pagrindą, būtent: ar buvo atsižvelgta į Nyderlandų pateiktus duomenis ir ar buvo įrodytas Nyderlandams būdingos problemos egzistavimas. Teismas Nyderlandų vyriausybės argumentus atmetė dėl abiejų punktų.

12. Nyderlandai dėl šio sprendimo pateikė čia nagrinėjamą apeliacinį skundą. Nyderlandų vyriausybė ginčija Pirmosios instancijos teismo vertinimo abi dalis ir Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti skundžiamą sprendimą ir grąžinti bylą Pirmosios instancijos teismui, kad šis priimtų sprendimą dėl kitų ieškinio pagrindų, ir

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

13. Komisija prašo:

— pripažinti apeliacinį skundą nepriimtinu, nepatenkinus šio reikalavimo, jį atmesti ir

— priteisti iš apeliantės bylinėjimosi išlaidas.

14. Bylos šalys pateikė savo rašytines pastabas. Teismo posėdis neįvyko.

V — Vertinimas

15. Nyderlandai ir Komisija nesutaria dėl to, ar Nyderlandų nuostatų projektas, nustatantis transporto priemonėms mažesnes išmetamųjų kietųjų dalelių ribines vertes už tas, kurios numatytos Direktyvoje 98/69, yra suderinamas su Bendrijos teisės aktais.

16. Nyderlandai gali priimti nacionalines nuostatas, leidžiančias nukrypti nuo Direktyvos 98/69, tik tada, kai tam pritaria Komisija. Tai matyti iš EB 95 straipsnio 5 ir 6 dalių, nes tokiomis Nyderlandų nuostatomis vėliau būtų nukrypstama nuo teisės akto, kuris priimtas remiantis EB sutarties 100a straipsniu (dabar EB 95 straipsnis).

17. EB 95 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad suinteresuotoji valstybė apie ginčijamas

nacionalines nuostatas ir jų priėmimo motyvus turi pranešti Komisijai [6]. Vadinasi, pareiga pateikti tokių motyvų įrodymą tenka valstybei narei [7].

18. Iš pradžių valstybė narė turi įrodyti, kad nacionalinių nuostatų, leidžiančių nukrypti nuo derinimo priemonės, nustatymas pagrįstas naujais mokslo įrodymais aplinkos ar darbo apsaugos srityje. Be to, ji turi įrodyti, kad jos priimamos dėl šiai valstybei narei būdingos problemos, kuri iškyla priėmus derinimo priemonę [8].

19. Pateikus tokį įrodymą, Komisija pagal EB 95 straipsnio 6 dalį vertina, ar numatytos nacionalinės priemonės nėra savavališkos diskriminacijos priemonės arba užslėptas valstybių narių tarpusavio prekybos apribojimas ir ar jos netrukdo veikti vidaus rinkai.

20. Nagrinėjama apeliacinė byla yra išimtinai susijusi su EB 95 straipsnio 5 dalies taikymu.

Nors Komisija pripažino, kad Nyderlandai pateikė naujus mokslo įrodymus [9], ji paneigė Nyderlandams būdingos problemos egzistavimą. Pirmosios instancijos teismas Nyderlandų prieštaravimus šiuo klausimu atmetė ir patvirtino šią išvadą.

21. Savo apeliaciniu skundu Nyderlandų vyriausybė nurodo, pirma, kad Pirmosios instancijos teismas klaidingai konstatavo, jog Komisija atsižvelgė į jos pateiktą ataskaitą (šiuo klausimu žr. A), ir, antra, kad Pirmosios instancijos teismas Komisijos vertinimą, ar egzistuoja Nyderlandams būdinga problema, pripažino pakankamu (šiuo klausimu žr. B).

22. Kadangi abiem apeliacinio skundo pagrindais nurodoma į teisės klaidą dėl skundžiamo sprendimo motyvų, toliau nagrinėsiu, ar sprendimo rezoliucinė dalis yra pagrįsta dėl kitų teisinių motyvų (šiuo klausimu žr. C). Jei taip, apeliacinį skundą taip pat reikėtų atmesti [10].

6 — 2003 m. sausio 21 d. Sprendimas *Vokietija prieš Komisiją* (C-512/99, Rink. p. I-845, 80 ir paskesni punktai).

7 — Dėl EB 95 straipsnio 4 dalies žr. 2003 m. kovo 20 d. Sprendimą *Danija prieš Komisiją* (C-3/00, Rink. p. I-2643, 84 punktas).

8 — Sprendimas *Vokietija prieš Komisiją* (nurodytas 6 išnašoje, 80 punktas) ir 2007 m. rugsėjo 13 d. Sprendimas *Land Oberösterreich prieš Komisiją* (C-439/05 P ir C-454/05 P, Rink. p. I-7141, 57 punktas).

9 — Žr. ginčijamo sprendimo 25–32 punktus.

10 — 1992 m. birželio 9 d. Sprendimas *Lestelle prieš Komisiją* (C-30/91 P, Rink. p. I-3755, 28 punktas); 2000 m. liepos 13 d. Sprendimas *Salzgitter prieš Komisiją* (C-210/98 P, Rink. p. I-5843, 58 punktas) ir 2006 m. rugsėjo 21 d. Sprendimas *JCB Service prieš Komisiją* (C-167/04 P, Rink. p. I-8935, 186 punktas).

A — *Dėl pirmojo apeliacinio skundo pagrindo — Atsižvelgimas į Nyderlandų ataskaitą*

23. Šis apeliacinio skundo pagrindas grindžiamas tuo, kad Komisija ginčijame sprendime klaidingai nurodė, jog jai dar nebuvo pateikta 2004 m. Nyderlandų aplinkos oro kokybės įvertinimo ataskaita.

1. Dėl įvairių ataskaitų

24. Pagal Direktyvos 96/62 11 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktį valstybės narės kiekvienais metais pateikia Komisijai aplinkos oro kokybės įvertinimo ataskaitą, kurioje praneša apie valstybės narės zonas ir aglomeracijas, kuriose vieno arba kelių teršalų lygis yra tarp ribinės vertės ir ribinės vertės kartu su leistinu nukrypimo dydžiu.

25. Ginčijamo sprendimo 41 punkte Komisija nurodo, kad Nyderlandai oficialių 2004 m. duomenų dar nepateikė. Tačiau akivaizdu, kad šis teiginys yra klaidingas. Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 22 punkte pripažino, kad ši ataskaita Komisijai buvo pateikta 2006 m. vasario 8 d. ir jos įregistruota 2006 m. vasario 10 dieną. O ginčijamas sprendimas buvo priimtas tik po trijų mėnesių.

26. Pirmiausia šią ataskaitą būtina atskirti nuo kitų dviejų aplinkos oro kokybės 2004 m. įvertinimo ataskaitų.

27. Pirma, 2006 m. kovo mėn. Nyderlandai Komisijai pateikė Nyderlandų aplinkos agentūros [11] ataskaitą, vadinamąją MNP ataskaitą. Ginčijamo sprendimo 41 punkte Komisija, remdamasi šia ataskaita, pažymi, kad nustatytas kietųjų dalelių koncentracijos lygis yra 10–15 % mažesnis, nei buvo manyta anksčiau. Be to, remiantis ataskaita, zonų, kuriose viršijamos oro užterštumo ribinės vertės, skaičius 2010 m., palyginti su 2005 m., ir 2015 m., palyginti su 2010 metais, sumažės dvigubai.

28. Antra, Komisija kreipėsi į Nyderlandų taikomųjų mokslo tyrimų organizacijos [12] koordinuojamą konsorciumą su prašymu išnagrinėti Nyderlandų prašymą. Šio tyrimo

11 — *Milieu- en Natuurplanbureau*, toliau – MNP.

12 — *Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek*, sutrumpintai – TNO.

išvados buvo išdėstytos 2006 m. kovo 27 d. vadinamojoje TNO ataskaitoje. Priimdama ginčijamą sprendimą Komisija iš esmės rėmėsi šia ataskaita.

29. Iš TNO ataskaitos matyti, kad bent jau Komisijos ekspertams buvo žinomi naujesni duomenys apie aplinkos oro kokybę Nyderlanduose 2004 metais. Taigi Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 44 punkte cituoja šią ataskaitą:

„Nyderlandų Karalystės pateikti preliminarūs duomenys apie ribinių verčių viršijimą 2004 m. parodo kitokį vaizdą nei 2003 metais. Visose zonose konstatuojamas leistinumo marža padidintos KD_{10} ribinės vertės viršijimas.“

2. Apeliacinio skundo pagrindo vertinimas

30. Šiuo apeliacinio skundo pagrindu Nyderlandų vyriausybė kaltina Pirmosios instancijos teismą padarius teisės klaidą vertinant Komisijos rūpestingumo pareigą ir pareigą motyvuoti sprendimus.

Dėl priimtinumo

31. Komisija tvirtina, kad šis argumentas yra nepriimtinas. Pirma, Nyderlandai neteko teisės kaltinti neatsižvelgimu į 2004 m. įvertinimo ataskaitą, nes ši ataskaita buvo pateikta labai pavėluotai. Antra, šiuo pagrindu Nyderlandai ginčija tik Pirmosios instancijos teismo išvadas dėl faktinių aplinkybių.

32. Pirmąjį Komisijos prieštaravimą dėl šio apeliacinio skundo pagrindo priimtinumo reikia atmesti, nes jis, bent jau nagrinėjamu atveju, yra visiškai nepagrįstas. Klausimas, ar Komisija per administracinę procedūrą turi atsižvelgti į valstybės narės pavėluotai pateiktus faktus ir įrodymus, iš principo yra susijęs su ieškinio pagrįstumu.

33. Tik ypatingomis aplinkybėmis piktnaudžiavimo teisėmis principas gali prieštarauti ieškiniui arba konkretiems ieškinio pagrindams jau priimtinumo vertinimo etapu. Tokia aplinkybė galėtų būti valstybės narės sukelti

teisėti lūkesčiai, leidžiantys Komisijai manyti, kad valstybė narė jokios kitos informacijos nepateiks arba kad bent jau tikrai nekels ieškinio dėl neatsižvelgimo į tam tikrus dokumentus. Komisija jokių įrodymų dėl tokios ypatingos situacijos, pirmiausia dėl sukeltų teisėtų lūkesčių, buvimo nepateikė, ir nėra pagrindo manyti, kad jų esama.

34. Be to, šiuo prieštaravimu daugiausia galėtų būti ginčijamas tik ieškinio pirmojoje instancijoje, bet ne apeliacinio skundo, priimtinumas. Tačiau Komisija netvirtina, kad Pirmosios instancijos teismas klaidingai pripažino šį ieškinio punktą priimtinu.

35. Tačiau antrasis Komisijos prieštaravimas dėl šio apeliacinio skundo pagrindo priimtinumo yra grindžiamas pripažintu Bendrijos teisės principu: pagal EB 225 straipsnį ir Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnį apeliacinį skundą galima paduoti tik teisės klausimais. Dėl šios priežasties tik Pirmosios instancijos teismas turi jurisdikciją nustatyti ir įvertinti faktines aplinkybes bei išnagrinėti įrodymus. Faktinių aplinkybių ir įrodymų vertinimas, nebent jie buvo iškraipyti, nėra teisės klausimas, dėl kurio galima pateikti apeliacinį skundą Teisingumo Teisme [13].

36. Tačiau Nyderlandai, priešingai negu teigia Komisija, neginčija Pirmosios instancijos teismo išvadų dėl faktinių aplinkybių. Dėl jų nėra jokių abejonių. Atvirkščiai, ginčijama tai, ar Pirmosios instancijos teismas, remdamasis šiomis faktinėmis aplinkybėmis, teisėtai nusprendė, kad Komisija nepažeidė savo rūpestingumo pareigos ir pareigos motyvuoti. Tai yra teisės klausimas. Todėl reikia atmesti ir šį Komisijos prieštaravimą.

13 — 1999 m. vasario 11 d. Sprendimas *Antillean Rice Mills ir kt. prieš Komisiją* (C-390/95 P, Rink. p. I-769, 29 punktas); 2000 m. birželio 15 d. Sprendimas *Dorsch Consult* (C-237/98 P, Rink. p. I-4549, 35 ir kt. punktai); 2004 m. sausio 7 d. Sprendimas *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 49 punktas) ir 2006 m. birželio 1 d. Sprendimas *P&O European Ferries (Vizcaya) prieš Komisiją* ir *Diputación Foral de Vizcaya prieš Komisiją* (C-442/03 P ir C-471/03 P, Rink. p. I-4845, 60 punktas).

37. Tokiomis aplinkybėmis pirmasis apeliacinio skundo pagrindas yra priimtinas.

Pagrįstumas

38. Komisijos rūpestingumo pareiga ir pareiga motyvuoti turi būti aiškinama atsižvelgiant į jos nagrinėjamu atveju turimą kompetenciją. Kadangi pagal EB 95 straipsnio 5 ir 6 dalyje numatytą procedūrą Komisija turi atlikti sudėtingus techninius vertinimus, jai turi būti pripažinta didelė diskrecija [14].

39. Tačiau jei dėl didelės Komisijos diskrecijos teisės yra apribojama teisminė kontrolė, ypač svarbią reikšmę turi garantijų, kurias Bendrijos teisės sistema numato administracinėms procedūroms, laikymasis. Šioms garantijoms pirmiausia priskiriamas kompetentingos institucijos įsipareigojimas rūpestingai ir nešališkai ištirti visus svarbius konkretaus atvejo aspektus ir pakankamai motyvuoti savo sprendimus [15]. Teisingumo Teismas taip pat turi patikrinti, ar sprendimui priimti nurodyti įrodymai apima visus esminius duomenis, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant sudėtingą padėtį, ir ar jie gali pagrįsti jais remiantis padarytas išvadas [16].

40. Vadinasi, pirmiausia reikia nustatyti, ar 2004 m. ataskaitoje buvo pateikta reikšmingų duomenų. Tiek, kiek TNO ataskaitoje pripažįstama, kad nauji duomenys atskleidžia *kitokį* vaizdą negu ankstesni duomenys, pirmieji yra automatiškai svarbūs vertinant Nyderlandų situaciją. Todėl šie naujesni duomenys buvo reikšmingi.

41. Vis dėlto dėl šių duomenų pateikimo momento kyla klausimas, ar Komisija, priimdama sprendimą dėl Nyderlandų prašymo, turėjo teisę į juos neatsižvelgti.

14 — Šia prasme žr. 2007 m. liepos 18 d. Sprendimą *Industrias Químicas del Vallés prieš Komisiją* (C-326/05 P, Rink. p. I-6557, 75 punktas) ir 1998 m. balandžio 2 d. Sprendimą *Norbrook Laboratories* (C-127/95, Rink. p. I-1531, 90 punktas).

15 — 1991 m. lapkričio 21 d. Sprendimas *Technische Universität München* (C-269/90, Rink. p. I-5469, 14 punktas) ir 1992 m. gegužės 7 d. Sprendimas *Pesquerias De Bermeo ir Naviera Laida prieš Komisiją* (C-258/90 ir C-259/90, Rink. p. I-2901, 26 punktas); taip pat žr. 2007 m. lapkričio 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Vokietija prieš Komisiją* (T-374/04, Rink. p. II-4431, 81 punktas).

16 — 2005 m. vasario 15 d. Sprendimas *Komisija prieš Tetra Laval* (C-12/03 P, Rink. p. I-987, 39 punktas); minėtas sprendimas *Industrias Químicas del Vallés prieš Komisiją* (nurodytas 14 išnašoje, 77 punktas) ir 2007 m. lapkričio 22 d. Sprendimas *Ispanija prieš Lenzing* (C-525/04 P, Rink. p. I-9947, 57 punktas).

42. Pagal Direktyvos 96/62 11 straipsnio 1 dalies b punktą Nyderlandai šią ataskaitą turėjo pateikti Komisijai dar 2005 m. spalio 1 dieną, t. y. likus vienam mėnesiui iki jų prašymo pagal EB 95 straipsnio 5 dalį pateikimo dienos. Tačiau ataskaita buvo pateikta vėluojant penkis mėnesius. Vis dėlto Direktyvoje 96/62 numatyti terminai nėra niekaip susiję su procedūra pagal EB 95 straipsnio 6 dalį. Todėl jų nesilaikymas neturi reikšmės procedūrai dėl leidžiančių nukrypti nuostatų.

43. EB 95 straipsnyje nėra aiškiai nustatyta, kuriuo laiko momentu turi būti pateikti dokumentai, kuriais grindžiamas prašymas leisti priimti leidžiančias nukrypti nuostatas. Nors, Teisingumo Teismo manymu, valstybė narė savo argumentus iš principo pateikia kartu su prašymu [17], jis taip pat leidžia papildyti pateiktus dokumentus [18].

44. Be to, reikalavimas atsižvelgti į vėliau pateiktus duomenis atitinka ir esminius Bendrijos aplinkos apsaugos ir administracinės teisės principus. Pagal EB 174 straipsnio 3 dalies pirmą įtrauką, rengdama savo aplinkos, politiką Bendrija atsižvelgia į turimus mokslo ir techninius duomenis [19]. Be to, atsižvelgimu į naujus duomenis grindžiama procedūra pagal EB 95 straipsnio 5 ir 6 dalis [20]. Pagal administracinio proceso teisę teisės akto teisėtumas vertinamas remiantis informacija, turima sprendimo priėmimo momentu [21].

45. Laikydamasi šių reikalavimų, Komisija akivaizdžiai atsižvelgė į vadinamąją MNP ataskaitą. Tačiau ją Komisija gavo netgi vėliau nei 2004 m. Nyderlandų aplinkos oro kokybės įvertinimo ataskaitą. Tai, kad MNP ataskaita yra palanki Komisijos pozicijai, tik dar labiau parodo netinkamą požiūrį į 2004 m. įvertinimo ataskaitą.

17 — Minėti sprendimai *Danija prieš Komisiją* (nurodytas 7 išnašoje, 48 punktas) ir *Land Oberösterreich prieš Komisiją* (nurodytas 8 išnašoje, 38 punktas).

18 — Minėtas sprendimas *Vokietija prieš Komisiją* (nurodytas 6 išnašoje, 62 punktas).

19 — 1998 m. liepos 14 d. Sprendimas *Bettati* (C-341/95, Rink. p. I-4355, 49 ir paskesni punktai). Dėl taikymo valstybėms narėms žr. 2004 m. rugsėjo 7 d. Sprendimą *Waddenvereniging ir Vogelbeschermingsvereniging* (C-127/02, Rink. p. I-7405, 54 punktas), 2006 m. birželio 8 d. Sprendimą *WWF Italia ir kt.* (C-60/05, Rink. p. I-5083, 27 punktas) ir 2007 m. gruodžio 13 d. Sprendimą *Komisija prieš Airiją* (C-418/04, Rink. p. I-10947, 63 punktas).

20 — Minėti sprendimai *Vokietija prieš Komisiją* (nurodytas 6 išnašoje, 41 punktas) ir *Danija prieš Komisiją* (nurodytas 7 išnašoje, 58 punktas).

21 — 1975 m. gegužės 14 d. Sprendimas *CNTA prieš Komisiją* (74/74, Rink. p. 533, 29/32 punktai); 1979 m. vasario 7 d. Sprendimas *Prancūzija prieš Komisiją* (15/76 ir 16/76, Rink. p. 321, 7 punktas); 1997 m. liepos 17 d. Sprendimas *SAM Schiffahrt ir Stapf* (C-248/95 ir C-249/95, Rink. p. I-4475, 46 punktas) ir 2006 m. sausio 12 d. Sprendimas *Agrarproduktion Staebelow* (C-504/04, Rink. p. I-679, 38 punktas).

46. Nepaisant to, išimties tvarka neatsižvelgimą į vėliau pateiktus duomenis konkrečiu atveju būtų galima pateisinti griežtais procedūros pagal EB 95 straipsnio 6 dalį terminais [22], pavyzdžiui, jei nebūtų įmanoma atlikti vertinimo per nustatytą terminą. Tačiau jei Komisija vengia atsižvelgti į pavėluotai pateiktą informaciją, turi būti galimybė tokiam sprendimui taikyti teisminę kontrolę. Todėl Komisija turėjo nurodyti motyvus, kodėl ji neatsižvelgė į 2004 m. įvertinimo ataskaitą. Šiuo atveju to padaryta nebuvo.

47. Vadinasi, priimant sprendimą dėl prašymo leisti priimti leidžiančias nukrypti nuostatas, reikėjo remtis 2004 m. Nyderlandų aplinkos oro kokybės įvertinimo ataskaita.

48. Vis dėlto iš ginčijamo sprendimo nematyti, kad būtų remtasi šiais duomenimis. Atvirkščiai, Komisija 41 punkte nurodė, kad ataskaita nebuvo pateikta.

49. Tačiau Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 43 ir 44 punktuose konstatuoja, kad Komisijos ekspertai į šiuos skaičius TNO ataskaitoje atsižvelgė ir Komisija priimdama sprendimą rėmėsi šia ataskaita. Be to, Pirmosios instancijos teismas nurodo, kad buvo vertinama ir vėliau pateikta MNP ataskaita. Tuo remdamasis Pirmosios instancijos teismas 47 punkte daro išvadą, kad negalima priekaištauti Komisijai, jog ji neįvertino naujausių duomenų, kuriuos jai Nyderlandų vyriausybė nusiuntė prieš priimant sprendimą.

50. Iš tikrųjų iš TNO ataskaitos matyti, kad Komisija žinojo apie 2004 m. duomenis ir kad į juos, būtent netiesiogiai per TNO ataskaitą, vykstant procedūrai buvo atsižvelgta.

51. Vis dėlto nepakanka, kad Komisija kaip nors atsižvelgtų į reikšmingus duomenis. Atvirkščiai, į tokią informaciją ji turi atsižvelgti tinkamai [23].

52. Tačiau iš Komisijos sprendimo nėra aišku, kokią reikšmę ji teikia tai aplinkybei, kad visoje Nyderlandų teritorijoje viršijama ribinė vertė. Nors TNO ataskaitoje, kuria remiamasi, pateikiami keli tokios situacijos paaiškinimai, tačiau iš jų neaišku, ar egzistuoja šia prasme Nyderlandams būdinga problema.

22 — Žr. sprendimus *Danija prieš Komisiją* (nurodytas 7 išnašoje, 48 punktas) ir *Land Oberösterreich prieš Komisiją* (nurodytas 8 išnašoje, 39 punktas).

23 — Minėtas sprendimas *Danija prieš Komisiją* (nurodytas 7 išnašoje, 114 punktas).

53. Tik Pirmosios instancijos teismas šį aspektą nagrinėja skundžiamo sprendimo 109 ir 110 punktuose. Jis nurodo, kad 2004 m. dar keturių kitų valstybių narių visose zonose buvo užregistruoti ribines vertes viršijantys skaičiai ir kad, remiantis absoliučiais skaičiais, Nyderlandų teritorijoje oro kokybė, palyginti su ankstesniais metais, netgi pagerėjo.

54. Tačiau šios Pirmosios instancijos teismo išvados nepanaikina ginčijamo sprendimo trūkumo. Atvirkščiai, aktą priėmusios institucijos motyvai turi būti nurodyti aiškiai ir nedviprasmiškai, kad suinteresuotieji asmenys žinotų tokio sprendimo priėmimo priežastis, o kompetentingi teismai galėtų vykdyti teisminę kontrolę [24]. Todėl trūkstamas motyvas negali būti papildomai nurodytas per teismo procesą ir juo labiau to negali daryti Bendrijos teismai.

55. Be to, Pirmosios instancijos teismas, pats lygindamas Nyderlandus su kitomis valstybėmis narėmis, viršija savo kompetenciją ir užima Komisijos vietą [25]. Komisija tokį palyginimą turėjo atlikti pati ginčijamame sprendime arba bent jau turėjo remtis atitinkama ataskaita. Todėl Pirmosios instancijos teismo samprotavimai dėl palyginimo su kitomis valstybėmis narėmis nėra reikšmingi.

56. Pirmosios instancijos teismas, nuspręsdamas, kad Komisija atsižvelgė į 2004 m. Nyderlandų ataskaitą, padarė teisės klaidą, nes Komisija į šią ataskaitą tinkamai neatsižvelgė. Tačiau galutinai nuspręsti, ar dėl šios teisės klaidos skundžiamas sprendimas bus panaikintas, ar bus tik vienas iš veiksnių, galima tik išnagrinėjus antrąjį apeliacinio skundo pagrindą.

B — *Dėl antrojo apeliacinio skundo pagrindo – Nyderlandams būdingos problemos nebuvimas*

57. Antrasis apeliacinio skundo pagrindas yra susijęs su klausimu, ar egzistuoja Nyderlandams būdinga problema. Nyderlandai ginčija dvi Pirmosios instancijos teismo sprendimo argumentų grupes.

24 — 1969 m. liepos 9 d. Sprendimas *Italija prieš Komisiją* (1/69, Rink. p. 277, 9 punktas); 2002 m. kovo 7 d. Sprendimas *Italija prieš Komisiją* (C-310/99, Rink. p. I-2289, 48 punktas); 2005 m. gruodžio 15 d. Sprendimas *Italija prieš Komisiją* (C-66/02, Rink. p. I-10901, 26 punktas) ir 2006 m. birželio 22 d. Sprendimas *Belgija ir Forum 187 prieš Komisiją* (C-182/03 ir C-217/03, Rink. p. I-5479, 137 punktas).

25 — Žr. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Vokietija prieš Komisiją* (nurodytas 15 išnašoje, 81 punktas).

58. Pirma, Pirmosios instancijos teismas atsisakė atsižvelgti į ypatingas priežastis, dėl kurių Nyderlanduose viršijamos ribinės vertės, nes tokios priežastys nėra nurodytos Direktyvoje 1999/30. Šios priežastys – tai kietųjų dalelių tarša iš kitų valstybių, gyventojų tankis, automobilių eismas ir didelis gyvenamųjų rajonų skaičius prie transporto magistralių.

1. Dėl Direktyvoje 1999/30 numatytų kriterijų

61. Pirmosios instancijos teismas 92 ir 115 punktuose nurodo, kad į kietųjų dalelių taršą iš kitų valstybių, gyventojų tankumą, kelių eismo daugelyje Nyderlandų zonų intensyvumą ir gyvenamųjų rajonų lokalizaciją šalia transporto kelių atsižvelgti negalima, nes šie kriterijai nėra numatyti Direktyvoje 1999/30.

59. Antra, nors Pirmosios instancijos teismas pripažino, kad problema nebūtinai turi būti unikali, tačiau, nepaisant to, reikalavo nurodyti skirtumus, palyginti su *visomis* kitomis valstybėmis narėmis, t. y. reikalavo unikalios problemos buvimo.

62. Kadangi Direktyva 1999/30 nustato tik ribines vertes, remiantis tokiu požiūriu galima būtų daryti išvadą, kad vienintelis tinkamas kriterijus siekiant įrodyti, kad egzistuoja būdinga problema, yra ribinių verčių viršijimo mastas. Tačiau Pirmosios instancijos teismas nepaaiškina, kodėl, jo manymu, Direktyvoje 1999/30 turėtų būti nurodytos ribinių verčių viršijimo priežastys.

60. Pirmosios instancijos teismo sprendime šios abi argumentų grupės pateikiamos paraleliai, ir sprendimas grindžiamas kiekviena iš jų atskirai. Tokiomis aplinkybėmis Nyderlandai, siekdami panaikinti sprendimą, turi ginčyti abi šio apeliacinio skundo pagrindo argumentų grupes.

63. Nyderlandai su tokia Pirmosios instancijos teismo nuomone nesutinka. Komisija dėl šio apeliacinio skundo punkto neprieštarauja, bet pabrėžia skundžiamo sprendimo alternatyvius motyvus dėl nepakankamų skirtumų, palyginti su kitomis valstybėmis narėmis. Be to, Komisija nurodo į Direktyvos 96/62 8 straipsnio 6 dalį. Remiantis ja, jei taršos

lygis viršija ribinę vertę dėl kitoje valstybėje narėje padidėjusios taršos, valstybės narės konsultuojasi tarpusavyje. Tačiau Nyderlandai tokių konsultacijų nevykdė.

64. Direktyva 96/62 yra lemiama vertinant Pirmosios instancijos teismo argumentus dėl Direktyvoje 1999/30 nenumatytų kriterijų. Iš tiesų Direktyvos 1999/30 negalima taikyti izoliuotai, o tik kartu su Direktyva 96/62. Taigi Direktyvos 96/62 4 straipsnyje ir 1 priede numatyta priimti Direktyvą 1999/30. Be to, priemonės dėl aplinkos oro kokybės, kurių valstybės narės imasi pirmiausia, ne tik viršijus ribines vertes, numatytos ne Direktyvoje 1999/30, o Direktyvoje 96/62.

65. Nė vienoje iš šių dviejų direktyvų nepateikta nuoroda, leidžianti manyti, kad jose numatytos oro taršos priežastys tinkamos būdingos problemos egzistavimui pagrįsti. Atvirkščiai, siekiant atsižvelgti į tarp valstybių narių egzistuojančius skirtumus, jų formuluotės yra gana bendro pobūdžio. Todėl jos nustato tik aplinkos oro kokybės kontrolę ir siektiną tikslą, būtent ribines vertes, bei programų, skirtų šiam tikslui, rengimą, bet nereikalauja imtis konkrečių priemonių taršos emisijai mažinti. Be to, pagal Direktyvos 1999/30 ketvirtą konstatuojamąją dalį pirmiausia aplinkos oro taršos ribinės vertės laikomos minimaliais reikalavimais, kurie bendrai taikomi visoms valstybėms narėms. Griežtesni reikalavimai gali būti nustatyti [26].

66. Be to, bendrai vertinant Direktyvą 1999/30 ir Direktyvą 96/62, aiškėja, kad Pirmosios instancijos teismo atmesti kriterijai yra tikrai svarbūs vertinant aplinkos oro kokybę.

67. Direktyvos 96/62 8 straipsnyje ir IV priede pirmiausia nustatyta, kokią informaciją valstybės narės turi surinkti ir pateikti Komisijai tais atvejais, kai viršijamos ribinės vertės. Pagal šio priedo 5 punktą reikia nustatyti taršos kilmę, ypač pagrindinius išmetamų teršalų šaltinius, ir taršą, perneštą iš kitų regionų. 6 punkte numatyta situacijos analizė, iš kurios turėtų paaiškėti detalės ir veiksniai, lėmę ribinių verčių viršijimą, aiškiai nurodant transportą, įskaitant tarpvalstybinį, ir struktūrą.

26 — Taip pat žr. 2005 m. lapkričio 15 d. Sprendimą *Komisija prieš Austriją* (C-320/03, Rink. p. I-9871, 80 punktas).

68. Priešingai nei teigiama skundžiamo sprendimo 92 punkte, Direktyvos 96/62 8 straipsnio 6 dalyje dėl šių aplinkybių nurodyta, kad kietųjų dalelių tarša, patenkanti iš kitų valstybių, kaip teigia ir Nyderlandai, vertinant oro kokybę gali būti svarbus Bendrijos teisės kriterijus.

69. Priešingai nei konstatuojama skundžiamo Pirmosios instancijos teismo sprendimo 115 punkte, negalima neatsižvelgti ir į kelių eismo intensyvumą. Nors ir nėra taip akcentuojamas kaip tarša, patenkanti iš kitų valstybių, vis dėlto jis taip pat yra vienas iš veiksnių, į kurį turi būti atsižvelgta pagal Direktyvos 96/62 8 straipsnį.

70. Pagal Direktyvos 96/62 II priedo pirmą įtrauką nustatant Bendrijos ribines vertes galiausiai reikia atsižvelgti ir į poveikio gyventojų grupėms laipsnį. Todėl šis veiksnys taip pat laikomas tinkamu kriterijumi vertinant atitinkamų valstybių narių ribinių verčių viršijimo mastą. Kadangi demografinis tankumas, kelių eismo intensyvumas daugelyje Nyderlandų zonų ir gyvenamieji rajonai palei transporto kelius lemia poveikio gyventojų grupėms laipsnį, reikia pripažinti, kad Pirmosios instancijos teismas, atmesdamas šiuos veiksnius kaip nenurodytus Direktyvoje 1999/30, skundžiamo sprendimo 115 punkte taip pat padarė teisės klaidą.

71. Vadinasi, Pirmosios instancijos teismas, remdamasis Direktyva 1999/30, 92 ir 115 punktuose klaidingai neatsižvelgė į kietųjų dalelių taršą iš kitų valstybių, demografinį tankumą, kelių eismo intensyvumą ir gyvenamuosius rajonus palei transporto kelius.

2. Būdingos problemos nebuvimas

72. Tokiomis aplinkybėmis reikia išnagrinėti antrąją Pirmosios instancijos teismo argumentų grupę, kuria grindžiamas Nyderlandams būdingos problemos nebuvimas.

73. Pirma, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 63 punkte konstatuoja, kad „bendra, t. y. būdinga ne vienai valstybei narei EB 95 straipsnio 5 dalies prasme, yra bet kokia problema, kuri iš esmės panašiomis sąlygomis iškilusi visose valstybėse narėse ir kuri dėl to gali būti suderintai sprendžiama Bendrijos lygmeniu“.

74. Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 65 punkte taip pat pritaria Nyderlandų vyriausybei, „jog tam, kad prob-

lema būtų būdinga vienai valstybei narei nagrinėjamos nuostatos prasme, nebūtina, kad ji būtų tik šios valstybės narės teritorijoje egzistuojančios su aplinka susijusios rizikos padarinys“.

75. Vis dėlto apeliaciniame skunde Nyderlandai priekaištauja Pirmosios instancijos teismui, kad jis, prieštaraudamas pirmiau nurodytoms 53 ir 106 punktų išvadoms, būdingos problemos egzistavimui pagrįsti reikalavo nurodyti skirtumus kitų valstybių narių atžvilgiu. Todėl Pirmosios instancijos teismas atmetė konkrečius būdingos problemos egzistavimą įrodančius argumentus, atitinkamai nurodydamas, kad panaši situacija yra ir kitose valstybėse narėse.

76. Skundžiamo sprendimo 53 punkte nurodyta, kad tam, jog prašymas dėl Nyderlandų priemonių būtų patenkintas, Nyderlandų teritorijoje konstatuoti ribinių kietųjų dalelių koncentracijos verčių viršijimo atvejai turėtų būti tokie dideli, „kad šie atvejai labai skirtųsi nuo konstatuotųjų kitose valstybėse narėse“. Pagal 106 punktą atitinkama valstybė narė turi įrodyti, kad ji turi ypatingų problemų, „kurios išskiria ją iš kitų valstybių narių“. Taigi šiuose punktuose Pirmosios instancijos teismas būtent reikalauja įrodyti esant skirtumų, palyginti su visomis kitomis valstybėmis narėmis.

77. Todėl skundžiamo sprendimo 63 ir 65 punktai prieštarauja to paties sprendimo 53 ir 106 punktams. Vis dėlto, nepaisant šio prieštaravimo, aiškiai matyti, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamą sprendimą grindžia tik paskiau nurodytuose punktuose išdėstytais teiginiais, kad Nyderlandai neįrodė esant skirtumų, palyginti su kitomis valstybėmis narėmis. Pirmosios instancijos teismas būtent nenagrinėja, ar valstybių, susiduriančių su panašiomis problemomis, skaičius yra per didelis, kad būtų galima pripažinti, jog egzistuoja Nyderlandams būdinga problema. Atvirkščiai, jis apsiriboja pateikdamas valstybių narių, susiduriančių su panašia problema, pavyzdžius.

78. Vis dėlto pastaroji Pirmosios instancijos teismo išvada yra klaidinga. Remiantis sprendimu dėl Aukštutinės Austrijos EB 95 straipsnio 5 dalyje nurodyto termino „būdinga“ prasmė neapsiriboja vien tik „unikaliomis“ problemomis [27]. Atvirkščiai, Pirmosios instancijos teismas ir Komisija sąvoką „būdinga“ teisingai išaiškino sąvokos „neįprasta“ prasme [28].

79. Todėl skundžiamo sprendimo taip pat negalima pagrįsti Pirmosios instancijos teismo išvadomis dėl palyginimo su kitomis valstybėmis narėmis.

27 — Nurodyta 8 išnašoje, 65 punktas.
28 — Nurodyta 8 išnašoje, 66 ir kt. punktai.

C — *Galimybė pagrįsti skundžiamą sprendimą kitais motyvais*

80. Nors skundžiamame sprendime yra teisės klaidų, vis dėlto apeliacinį skundą reikėtų atmesti tada, jei sprendimo rezoliucinė dalis būtų pagrįsta dėl kitų teisinių motyvų [29]. Todėl reikia nustatyti, ar Komisija teisingai pripažino, kad Nyderlandams būdinga problema pirmiau nurodyto sprendimo dėl Aukštutinės Austrijos prasme neegzistuoja, t. y. ši problema yra ne neįprasta, o bendro pobūdžio.

1. Dėl specifinės problemos pagrindimo remiantis Bendrijos teisės aktuose numatytų tikslų konfliktu

81. Nyderlandų problema yra ta, kad KD_{10} koncentracija aplinkos ore viršija ribines vertes, nustatytas Direktyvoje 96/62 kartu su Direktyva 1999/30.

83. Nagrinėjamu atveju problema, kurią spręsti Nyderlandai ketina priimdami nuo Direktyvos 98/69 leidžiančias nukrypti nuostatas, kyla dėl reikalavimų, nustatytų *kitose* Bendrijos teisės nuostatose: aplinkos oro būklė Nyderlanduose nepasiekia būklės, nustatytos Direktyvoje 96/62, skaitomoje kartu su Direktyva 1999/30.

82. Ar tai Nyderlandams būdinga problema, Pirmosios instancijos teismas ir Komisija, remdamiesi lig šiol nagrinėtomis bylomis, vertina lygindami situaciją įvairiose valstybėse narėse. Tačiau nagrinėjamu atveju būdingos problemos egzistavimą pagrindžia pačiuose Bendrijos teisės aktuose numatytų tikslų konfliktas (šiuo klausimu žr. 1 dalį). Todėl būdingos problemos pagrindimą, taip pat lygindama situaciją su kitomis valstybėmis narėmis, nagrinėsiu tik subsidiariai (šiuo klausimu žr. 2 dalį).

84. Galimas dalykas, kad tai iš tiesų nėra *neįprasta* ir yra būdinga taip pat kitoms valstybėms narėms. Vis dėlto Bendrijos teisės aktai dėl aplinkos oro kokybės nustato standartus, kuriuos turi atitikti aplinkos oras visoje Bendrijoje. Todėl toks kokybės standartų pažeidimas *teisės* prasme negali būti laikomas „įprastu“ atveju. Juk norminė taisyklė – Bendrijos teisės aktų laikymasis, o ne jų pažeidimas. Todėl standartų pažeidimą reikėtų laikyti būdingu atveju EB 95 straipsnio 5 dalies prasme.

29 — Žr. įrodymus, nurodytus 10 išnašoje.

2. Dėl palyginimo su kitomis valstybėmis narėmis

85. Jei Teisingumo Teismas mano nuomonei nepritartų ir nuspręstų kitaip, nes bylos šalys iki šiol dėl jos nepareiškė savo pastabų, toliau nagrinėsiu, ar galima Nyderlandams būdingos problemos egzistavimą pagrįsti remiantis palyginimu su kitomis valstybėmis narėmis.

86. Dėl teisminės kontrolės lygio, kaip jau buvo nurodyta, Komisijai reikia pripažinti didelę diskreciją tiek, kiek situacijų skirtingose valstybėse narėse palyginimas reikalauja atlikti sudėtingus techninius vertinimus. Ji savo ruožtu turi rūpestingai ir nešališkai ištirti visus svarbius konkretaus atvejo aspektus ir pakankamai motyvuoti savo sprendimus. Todėl Teisingumo Teismas taip pat turi patikrinti, ar įrodymai, kuriais pagrįstas sprendimas, apima visus esminius duomenis, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant sudėtingą padėtį, ir ar jie gali pagrįsti jais remiantis padarytas išvadas [30].

87. Be to, reikia priminti, kad pareiga įrodyti, jog būdinga problema egzistuoja, tenka prašymą pateikiančiai valstybei narei, taigi šiuo atveju Nyderlandams [31]. Todėl Komisijai nereikia įrodyti, kad būdingos problemos nėra. Tačiau jeigu ji būdingos problemos egzistavimo nepripažįsta, turi konkrečiai nurodyti, kodėl atmeta reikšmingus valstybės narės argumentus.

88. Kaip jau buvo išdėstyta, priešingai nei nurodyta skundžiamame sprendime, nagrinėjamu atveju reikia ypač atsižvelgti į kietųjų dalelių taršą iš kitų valstybių, demografinį tankumą, kelių eismo intensyvumą ir gyvenamuosius rajonus palei transporto kelius bei 2004 m. aplinkos oro kokybės įvertinimo ataskaitą.

89. Komisija ginčijamo sprendimo 41–43 punktuose iš esmės remiasi dviem argumentais. Pirma, kietųjų dalelių tarša Nyder-

30 — Žr. 38 ir kt. punktus.

31 — Žr. 17 ir kt. punktus.

landuose nėra didesnė negu kitose septyniose valstybėse narėse. Antra, Nyderlandų problema Direktyvos 98/69 prasme kelia abejonių, nes ypatingą kietųjų dalelių taršą Nyderlanduose sukelia ne ten registruotų transporto priemonių išmetamieji teršalai.

90. Su pirmuoju argumentu iš principo būtų galima sutikti, jei, priešingai čia išdėstytai nuomonei, pritartume, kad Bendrijos nustatytų ribinių verčių viršijimas nagrinėjamos bylos aplinkybėmis dar neįrodo, kad egzistuoja būdinga problema. Tačiau nagrinėjamu atveju su šiuo argumentu sutikti negalima jau vien todėl, kad, kaip matyti iš 2004 m. Nyderlandų ataskaitos, Komisija kietųjų dalelių taršos nenagrinėjo.

91. Remiantis antruoju Komisijos argumentu, kad būdingos problemos dėl dyzelinius variklius turinčių transporto priemonių nėra, galima atmesti dalį Nyderlandų argumentų, kuriais grindžiamas jų prašymas leisti priimti leidžiančias nukrypti nuostatas. Nyderlanduose įregistruota mažiau dyzelinius variklius turinčių transporto priemonių negu daugelyje valstybių narių, kaip to nebeginčija ir Nyderlandai.

92. Tačiau tai nepašalina galimybės, kad kitų nurodytų punktų atžvilgiu egzistuoja Nyderlandams būdingos problemos. Ar šios tariamos problemos pateisina priemones dyzelinius variklius turinčių transporto priemonių atžvilgiu, būdingos problemos vertinimui neturi reikšmės. Tai reikėtų išnagrinėti atliekant tolesnį vertinimą pagal EB 95 straipsnio 6 dalį.

93. Dėl kito reikšmingo Nyderlandų argumento Komisija ginčijamo sprendimo 40 punkte pripažįsta, kad didelė kietųjų dalelių taršos dalis į Nyderlandus patenka iš kitų valstybių. Tačiau ji pabrėžia, kad ši dalis nėra didesnė nei kitose Beniliukso valstybėse.

94. Vis dėlto manęs šis argumentas neįtikina, nes būdinga problema nebūtinai turi būti išskirtinė. Tai, kad Beniliukso valstybės dėl savo centrinės geografinės padėties ir nedidelės teritorijos ypač kenčia nuo iš kitų valstybių patenkančios kietųjų dalelių taršos, yra jų problema, kurią išties galima pripažinti kaip būdingą problemą.

95. Ginčijamo sprendimo 40 punkte Komisija taip pat pripažįsta, kad didelę netiesioginę įtaką kietųjų dalelių taršai daro didelis Roterdamo uostas, tačiau nepaaiškina, kodėl tai negalėtų būti būdinga problema.

96. Ginčijamo sprendimo 34–36 punktuose Komisija taip pat nurodo gyventojų tankumą, kelių eismo daugelyje Nyderlandų zonų intensyvumą ir gyvenamųjų rajonų lokalizaciją šalia transporto kelių. Nors ji nepareiškia savo nuomonės dėl to, ar tai galėtų pagrįsti būdingos problemos egzistavimą, Komisijos ekspertų ataskaitoje, kuria ji remiasi, pateikiamos bent jau panašios išvados. Remiantis ataskaita, Nyderlandų situacija šia prasme panaši į situaciją kitose Beniliukso valstybėse, Jungtinės Karalystės centinėje dalyje ir vakarinėje Vokietijos dalyje.

97. Tačiau šių išvadų nepakanka, nes nepateikiama jokia nuomonė dėl to, ar ši teritorijos prasme nedidelė Bendrijos dalis iš tiesų yra pakankamai išskirtinė, kad jai būtų būdinga specifinė problema.

98. Tokiomis aplinkybėmis Komisija, atsisakydama pripažinti Nyderlandams būdingos problemos egzistavimą, neatsižvelgė arba nepakankamai atsižvelgė į reikšmingus Nyderlandų ypatumus. Todėl jos išvados, kad Nyderlandams būdinga problema neegzistuoja, negali pagrįsti ginčijamo sprendimo.

3. Tarpinė išvada

99. Todėl skundžiamas sprendimas negali būti pagrįstas remiantis kitais teisiniais pagrindais. Nagrinėjamu atveju vien Direktyvos 96/62, skaitomos kartu su Direktyva 1999/30, pažeidimas pagrindžia Nyderlandams būdingos problemos egzistavimą. Tačiau subsidiariai atliktas valstybių narių palyginimo vertinimas taip pat leidžia daryti tokią išvadą, nes Komisija nepakankamai atsižvelgė į reikšmingus Nyderlandų argumentus.

D — *Dėl sprendimo susijusio su apeliaciniu skundu*

100. Pagal Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmosios pastraipos antrą sakinį panaikinęs skundžiamą sprendimą Teisingumo Teismas pats gali paskelbti sprendimą, jeigu tuo bylos etapu tai galima daryti. Kitu atveju jis grąžina bylą Pirmosios instancijos teismui, kad šis priimtų sprendimą.

101. Lig šiol atliktas vertinimas dar neleidžia priimti sprendimo dėl Nyderlandų pareikšto ieškinio dėl ginčijamo Komisijos sprendimo. Iš tiesų sprendimas grindžiamas ne tik išvada, kuria atsisakoma pripažinti Nyderlandams būdingos problemos egzistavimą. Be to, Komisija savo sprendimą grindžia ir kitu, Nyderlandų taip pat ginčijamu, motyvu, kad Nyderlandų priemonė yra nesuderinama su EB 95 straipsnio 6 dalimi.

102. Pirmosios instancijos teismas dėl šio klausimo sprendimo dar nepriėmė, jis nebuvo ir Teisingumo Teisme nagrinėjamos bylos dalykas. Todėl kyla didelių abejonių dėl to, ar dėl jo šiuo etapu galima priimti sprendimą.

103. Būtų galima tik paklausti, ar ginčijamą sprendimą reikėtų panaikinti vien todėl, kad Komisija, atlikdama vertinimą pagal EB 95 straipsnio 6 dalį, taip pat neatsižvelgė į 2004 metų Nyderlandų aplinkos oro kokybės vertinimo ataskaitą. Tačiau priimant sprendimą dėl šio klausimo reikia išklausyti bylos šalis. Kadangi ligi šiol per procesą Teisingumo Teisme to padaryta nebuvo, negalima priimti sprendimo dėl visos bylos.

104. Todėl reikia grąžinti bylą Pirmosios instancijos teismui, kad šis priimtų sprendimą.

VI — Dėl bylinėjimosi išlaidų

105. Jei Teisingumo Teismas grąžintų bylą Pirmosios instancijos teismui, kad šis priimtų sprendimą, pagal Procedūros reglamento 122 straipsnį klausimas dėl bylinėjimosi išlaidų nekiltų, nes jis būtų sprendžiamas galutiniame sprendime.

VII — Išvada

106. Todėl Teisingumo Teismui siūlau priimti tokį sprendimą:

1. Panaikinti 2007 m. birželio 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Nyderlandai prieš Komisiją* (T-182/06, Rink. p. II-1983).

2. Grąžinti bylą Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teismui, kad šis priimtų sprendimą.

3. Atidėti sprendimo dėl bylinėjimosi išlaidų priėmimą.